

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 22/10/2018

Adam Bodnar

VII.564.56.2018.ST/AJK

**Pan
Michał Lasota
Zastępca Rzecznika
Dyscyplinarnego Sędziów
Sądów Powszechnych**

Krajowa Rada Sądownictwa
ul. Rakowiecka 30
02-528 Warszawa

Szanowny Panie Rzeczniku

Pragnę podziękować za wyjaśnienia otrzymane w sprawie przesłuchania w ramach postępowania wyjaśniającego niektórych sędziów sądów powszechnych (pismo z dnia 5 października 2018 r. o sygn. RDSP 713-9,10/18). Z wyjaśnień tych wynika, że sędziowie Krystian Markiewicz, Ewa Maciejewska oraz Igor Tuleya zostali przysłuchani w charakterze świadków w ramach czynności wyjaśniających dotyczących zachowań innych sędziów. Z przykrością stwierdzam jednak, że wyjaśnienia te rodzą poważne wątpliwości co do prawidłowości prowadzonego w tym zakresie postępowania.

Wskazać trzeba, że art. 114 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 23) otrzymał nowe brzmienie na podstawie art. 108 pkt 22 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2018 r. poz. 5 ze zm.). Z punktu widzenia przeprowadzonych przesłuchań sędziów najistotniejsze jest to, że pojęcie „czynności dyscyplinarnych” podejmowanych przez rzecznika dyscyplinarnego zostało zastąpione pojęciem „czynności wyjaśniające”. Pojęcia te z całą pewnością mają inny zakres i nie są tożsame, o czym będzie mowa poniżej.

Obecnie zgodnie z art. 114 § 1 Prawa o ustroju sądów powszechnych rzecznik podejmuje czynności wyjaśniające po wstępnym ustaleniu okoliczności koniecznych dla stwierdzenia znamion przewinienia dyscyplinarnego. Czynności te powinny być przeprowadzone w terminie trzydziestu dni od dnia podjęcia pierwszej czynności przez rzecznika dyscyplinarnego. Rzecznik dyscyplinarny w ramach czynności wyjaśniających może wezwać sędziego do złożenia pisemnego oświadczenia dotyczącego przedmiotu tych czynności, w terminie czternastu dni od dnia otrzymania wezwania. Rzecznik dyscyplinarny może również odebrać od sędziego oświadczenie ustne. Niezłożenie oświadczenia przez sędziego nie wstrzymuje dalszego biegu postępowania (art. 114 § 2 Prawa o ustroju sądów powszechnych). Z art. 114 § 3 Prawa o ustroju sądów powszechnych wynika natomiast, że jeżeli po przeprowadzeniu czynności wyjaśniających zachodzą podstawy do wszczęcia postępowania dyscyplinarnego, rzecznik dyscyplinarny wszczyna postępowanie dyscyplinarne i sporządza zarzuty dyscyplinarne na piśmie.

Z powołanych powyżej przepisów z całą pewnością nie wynika kompetencja rzecznika dyscyplinarnego do przesłuchiwania w charakterze świadka sędziów w ramach czynności wyjaśniających. Kompetencji takiej nie można też – zdaniem Rzecznika Praw Obywatelskich – uzasadnić tym, że w sprawach nieuregulowanych stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego (art. 128 Prawa o ustroju sądów powszechnych). Czynności wyjaśniające nie odpowiadają bowiem treściowo czynnościom dyscyplinarnym, które miały szerszy zakres, tj. obejmowały wszelkie czynności podejmowane przez rzecznika dyscyplinarnego w ramach regulowanego Prawem o ustroju sądów powszechnych postępowania dyscyplinarnego, a więc czynności zarówno procesowe, jak też czynności pozaprocessowe. Przedmiotem czynności wyjaśniających jest natomiast wyłącznie potwierdzenie informacji o ewentualnym popełnieniu deliktu dyscyplinarnego, służą one więc wyłącznie temu, aby zapobiec podejmowaniu zbędnych postępowań dyscyplinarnych. W związku z tym, że swej istoty czynności wyjaśniające nie mogą przerodzić się w czynności procesowe takie jak np. przesłuchanie świadków. Odpowiednie stosowanie z mocy art. 128 Prawa o ustroju sądów powszechnych do czynności wyjaśniających (a nie jak poprzednio czynności dyscyplinarnych) przepisów k. p. k. oznacza zaś przede wszystkim odpowiednie stosowanie w tym zakresie art. 307 k. p. k. regulującego postępowanie sprawdzające. W konsekwencji oznacza to, że w postępowaniu

wyjaśniającym nie przeprowadza się czynności wymagających spisania protokołu (art. 307 § 2 k. p. k.). W charakterze świadka może zostać natomiast przesłuchana wyłącznie osoba zgłaszająca delikt dyscyplinarny (art. 307 § 3 k. p. k.).

Treść otrzymanych wyjaśnień wskazuje natomiast, że rzecznik dyscyplinarny nie dostrzega różnicy pomiędzy poprzednio przyznanym mu z mocy art. 114 § 1 Prawa o ustroju sądów powszechnych uprawnieniem do podejmowania czynności dyscyplinarnych, a obecnie przyznanym mu z mocy tego przepisu uprawnieniem do podejmowania czynności wyjaśniających. Różnica ta ma jednak zasadniczy charakter, przesądza bowiem o tym, że przesłuchania świadków w ramach czynności wyjaśniających są podejmowane poza granicami obowiązującego prawa. Dlatego stosownie do art. 14 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2017 r. poz. 958 ze zm.) zwracam się o dostosowanie podejmowanych czynności wyjaśniających w sprawach dyscyplinarnych do obowiązującego od dnia 3 kwietnia 2018 r. prawa.

Niezależnie od powyższego informuję, że do Rzecznika Praw Obywatelskich wpłynęła skarga adwokata Jacka Dubois pełnomocnika sędziego I. Tuleyi, dotycząca odmowy dopuszczenia go w dniu 10 października br. do udziału w przesłuchaniu wymienionego sędziego w charakterze świadka. W związku z tym, stosownie do art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy o Rzeczniku Praw Obywatelskich zwracam się o wyjaśnienie motywów, którymi kierował się rzecznik dyscyplinarny podejmując taką decyzję.

Z wyrazami szacunku

(podpis ma oryginale)